

AVINOR KUNDEUNDERSØKELSE

REISEVANER FOR PASSASJERER PÅ RUTEFLY UTENLANDS

FØRSTE TERTIAL 2003

NOEN HOVEDRESULTATER

Avinor AS

Markedsavdelingen
Wergelandsveien 1
Postboks 8124 Dep.
0032 OSLO
Tlf. 22 94 20 00
Faks: 22 94 23 90
www.Avinor.no

AVINOR

Transportøkonomisk institutt
Postboks 6110 Etterstad, 0602 Oslo
Telefonnr: 22 - 57 38 00 Telefaksnr: 22 - 57 02 90
<http://www.toi.no>

Kontaktperson Avinor:
Øystein U. Tvetene
22912158 / 90835825
e-post: oystein.tvetene@avinor.no

Utenlandstrafikken med fly i første tertial 2003

Avinors reisevaneundersøkelse på fly 2003, noen hovedresultater

Innhold

1 Generelt	3
2 Formålet med reisen	3
3 Kostnadsbærer	6
4 Besøkssteder i Norge og utlandet	6
5 Hvem er passasjerene på utenlandsrutene?	8
6 Reisens varighet	9
7 Betydningen av bonuskort	10

1 Generelt

I dette arbeidsdokumentet presenteres noen foreløpige hovedresultater fra en datafil som omfatter intervjuer av flypassasjerene ved utreise fra Norge til utlandet med rutefly i de fire første månedene 2003. Det er foretatt intervjuer på Gardermoen, Torp, Kjevik, Sola Flesland og Værnes. I alt er det gjennomført 13 591 intervjuer. Materialet er blåst opp for hver flight med grunnlag i Avinors statistikk og regnes som representativt for om lag 2,1 millioner enkeltreiser mellom Norge og utlandet i første tertial 2003.

Vi har dessverre ikke tall for første tertial 1998 som er direkte sammenlignbare med de tall som analyseres i dette arbeidsdokumentet. Dette skyldes at Reisevaneundersøkelsen på fly 1998 i første rekke var lagt opp for å få holdbare resultater for hele året under ett. Vi vil likevel noen steder kunne ha nytte av å sammenligne tallene for første tertial 2003 med årstallene i 1998, med forbehold om at de siste ikke uten videre dekker første tertial. Når rapporten for hele året 2003 skal skrives, vil en kunne sammenligne med året 1998 og dessuten med tidligere år der det er foretatt reisevaneundersøkelser.

Vi understreker at denne undersøkelsen kun omfatter reiser til og fra utlandet *med rutefly*. I den grad det de seneste årene har vært en overgang fra charter til rutefly på en del destinasjoner som tradisjonelt har mange feriereisende, vil dette kunne påvirke resultatene når en sammenligner med tidligere reisevaneundersøkelser.

2 Formålet med reisen

48 prosent av reisene mellom Norge og utlandet med rutefly skjer i forbindelse med arbeidet, mens 52 prosent er private reiser. Reisevaneundersøkelsen på fly 1998 viser at på årsbasis den gang var 60 prosent av reisene knyttet opp til arbeidet (sikre tall for første tertial finnes ikke). Det ser derfor ut til å ha vært en *sterk nedgang i andelen forretningsreiser mellom Norge og utlandet*.

Trafikkveksten fra første tertial 1998 til første tertial 2003 var ni prosent. Dermed kan vi slå fast at det må ha vært en nedgang i *antallet* forretningsreiser mellom Norge og utlandet på minimum 13 prosent i disse fem årene. Veksten i tallet på private reiser i samme tidsrom har trolig vært om lag 42 prosent.

To tredeler av dem som reiste mellom Norge og utlandet i første tertial 2003, var bosatt i Norge. Andelen forretningsreiser var høyest blant dem som var bosatt i utlandet, hele 64 prosent i første tertial 2003. Tilsvarende tall for hele året 1998 var 56 prosent. Av de norske reisende var "bare" 40 prosent på forretningsreise, mot 57 prosent for hele året 1998.

Tabell 1 gir en mer detaljert oversikt over reiseformålet i første tertial 2003, sammenlignet med hele året 1998. Den viser blant annet at nedgangen i forretningsreisene særlig har rammet kurs- og konferansereisene, mens andelen besøksreiser synker på bekostning av rene ferie- og fritidsreiser.

Tabell 1: Reiser mellom Norge og utlandet med rutefly etter hovedformål. Første tertial 2003 og hele året 1998. Prosent.

Formål	Første tertial 2003	Hele året 1998
Alle reiser	100	100
– Forretningsreiser	48	60
– – Reise til/fra arbeidet	8	4
– – Kurs, konferanse, kongress	11	19
– – Øvrige forretningsreiser	29	37
– Private reiser	52	40
– – Besøke slekt/venner	18	12
– – Ferie/helgetur eller lignende	26	21
– – Øvrige private reiser	8	7

Vi har også sett på reisenes formål på de fem viktigste utenlandske destinasjonene som nås med direktefly, nemlig København, London, Amsterdam, Stockholm og Frankfurt. Vi har ikke skilt på avreiseflyplass i Norge. Resultatene er presentert i tabell 2.

Tabell 2: Reiser med rutefly fra Norge til utlandet etter første lufthavn. Andel som er på forretningsreise og andel som skal fly videre. Første tertial 2003. Prosent.

Første lufthavn	Andel av reisene	Andel forretningsreiser	Andel som skal videre med fly
Alle	100	48	45
København	28	51	65
London (Heathrow og Gatwick)	12	44	35
London (Stansted)	3	17	11
Amsterdam	11	37	74
Stockholm	11	82	29
Frankfurt	5	47	81
Frankfurt (Hahn)	1	17	9
Øvrige	33	50	23

Norge-København

28 prosent av alle utenlandsreiser til og fra Norge går til København eller via København. Årsaken er først og fremst at SAS ruter de aller fleste forbindelser mellom Norge og utlandet innom Kastrup. Hele 65 prosent av passasjerene på flyene til København skal videre med fly derfra. Foruten Gardermoen, hadde både Torp, Kjevik, Sola, Bergen og Værnes direkte ruteforbindelse med Kastrup.

Formålsfordelingen mellom Norge og København ligner svært mye på fordelingen i tabell 1. 51 prosent av reisene er forretningsreiser, de øvrige er private reiser.

Norge-London (Heathrow og Gatwick)

12 prosent av passasjerene til utlandet reiser til Londons to største lufthavner, de aller fleste til Heathrow. Rutene går fra Gardermoen, Sola og Flesland. To av tre har London som destinasjon, de øvrige er i transfer til andre destinasjoner. 44 prosent reiser på forretningsreise, de øvrige 56 prosent er på privat reise.

Norge-London (Stansted)

Stansted lufthavn tar imot tre prosent av utenlandspassasjerene fra Norge. Bare 17 prosent er på forretningsreise, og om lag en av 10 skal fly videre til sin endelige destinasjon. Stansted er altså en lufthavn som først og fremst brukes av dem som er på ferie- eller besøksreise.

Norge-Amsterdam

KLMs ”hub” Schiphol er første lufthavn for 11 prosent av utenlandspassasjerene. Den er en typisk ”transferlufthavn”, særlig gjelder dette for privatreisende. Hele 74 prosent av passasjerene skal videre med fly, og bare 37 prosent er på en forretningsreise. Fra Amsterdam er det ruteflyforbindelser til Torp, Sola, Flesland og Værnes, foruten Gardermoen.

Norge-Stockholm

Forbindelsene mellom Norge og Stockholm er den rake motsetning til forbindelsene mellom Norge og Amsterdam: Det er mange forretningsreiser og lite transfer. 82 prosent av de reisende på flyene mellom Arlanda og Gardermoen/Torp er på forretningsreise, 29 prosent skal videre med fly fra Stockholm. Forbindelsene til Stockholm dekker 11 prosent av totalmarkedet, det samme som Amsterdam.

Norge-Frankfurt (Hahn ikke medregnet)

Bare Gardermoen hadde i første tertial ruteforbindelse til Frankfurt, og denne ruten dekket mellom fire og fem prosent av all utenlandstrafikk fra Norge. Formålsfordelingen er omtrent som gjennomsnittet. Fire av fem som reiser til Frankfurt skal videre med fly.

Norge-Frankfurt (Hahn)

Det er først og fremst de som er på fritidsreise som bruker Hahn lufthavn når de skal til Frankfurt. Bare hver sjettede passasjer om bord i flyene er på forretningsreise. De aller fleste passasjerene på disse rutene ender sin flyreise i Hahn.

De forbindelser som her er nevnt, dekker om lag to tredeler av alle reisene til og fra utlandet. Den siste tredelen sprer seg på en rekke mindre destinasjoner.

55 prosent av flypassasjerene i første tertial 2003 nådde sin endelige destinasjon med første fly fra Norge, de øvrige måtte ha en eller flere overganger for å komme til sitt bestemmelsessted. Den tilsvarende andelen i 1998 (hele året) var 61 prosent.

3 Kostnadsbærer

Tabell 4 viser hvem som betalte reisen. Her er første kvartal 2003 sammenlignet med hele året 1998. Nedgangen i antall forretningsreiser er tydeligvis størst innenfor det private næringslivet, som nå bare betaler en knapp tredel av reisene. Økningen i antall private reiser har som følge at nesten halvdel av reisene nå betales av den reisende selv eller dennes familie.

Tabell 4: Reiser med rutefly fra Norge til utlandet etter kostnadsbærer. Første tertial 2003 og hele året 1998. Prosent.

Hvem betaler reisen	Første tertial 2003	Hele året 1998
I alt	100	100
Offentlig arbeidsgiver	7	8
Privat arbeidsgiver	32	38
Eget firma/selvstendig	6	5
Meg selv/familien	48	40
Bonusreise	3	
Annet	4	7

4 Besøkssteder i Norge og utlandet

Utlendinger på besøk i Norge

Med utlendinger mener vi her personer som er bosatt i utlandet. De ble spurt om hvilket sted som var hovedreisemålet i Norge. Til sammen ble 308 steder nevnt. I tabell 5 er de 10 stedene med flest besøk satt opp. 45 prosent av de reisende oppgav Oslo som hovedreisemål. Flere typiske vinterferiesteder kommer med på listen, som Lillehammer, Trysil og Geilo. Dessuten er Kirkenes nokså overraskende med, dette må skyldes mange turister som har reist med Hurtigruten.

Tabell 5: Reiser med rutefly til Norge foretatt av personer med bosted i utlandet etter viktigste besøkssted. Alle besøk og besøk med forretningsformål. Første tertial 2003. Antall besøk og prosent.

Viktigste besøkssted	Alle besøk		Av dette på forretningsreise	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	330 000	100	207 000	100
Oslo	150 000	45	106 000	51
Stavanger	21 000	6	16 500	8
Bergen	20 000	6	14 500	7
Trondheim	10 000	3	6 000	3
Lillehammer	9 000	3	3 700	2
Tromsø	4 000	1	2 000	1
Kirkenes	4 000	1	800	1
Trysil	3 600	1	700	0
Ålesund	3 400	1	2 500	1
Drammen	3 100	1	2 100	1
Geilo	3 100	1	700	0
Øvrige steder	102 800	31	51 500	25

Nordmenns besøk i utlandet

Ikke mindre enn 134 land ble besøkt av nordmenn i utvalget i første tertial 2003. Tabell 6 viser de 10 landene med flest besøk av nordmenn. Som vi ser går forretningsreisene i første rekke til Sverige, Danmark, Storbritannia og Tyskland. Land med overveiende norsk ferietrafikk er Spania, USA, Frankrike, Italia og Thailand.

Tabell 6: Reiser med rutefly fra Norge foretatt av personer med bosted i Norge etter viktigste besøksland. Alle besøk og besøk med forretningsformål. Første tertial 2003. Antall besøk og prosent.

Viktigste besøkssted	Alle besøk		Av dette på forretningsreise	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	715 000	100	287 000	100
Storbritannia	102 000	14	37 000	13
Spania	80 000	11	11 000	4
Sverige	70 000	10	55 000	19
Danmark	59 000	8	36 000	13
USA	49 000	7	13 000	4
Frankrike	45 000	6	16 000	6
Tyskland	39 000	6	23 000	8
Italia	27 000	4	10 000	3
Nederland	19 000	3	9 000	3
Finland	16 000	2	11 000	4
Thailand	16 000	2	1 000	0
Øvrige steder	193 000	27	65 000	23

Om lag halvdelen av de norske reisene til Storbritannia går til London, men også Skottland mottar mange norsk gjester. I Spania er det særlig reisemålene Alicante, Barcelona, Gran Canaria, Malaga, Tenerife og Torrevieja som skiller seg ut. Når det gjelder våre naboland Sverige og Danmark er hovedstedene Stockholm og København helt dominerende som reisemål, men det er noen norske besøk med fly til Göteborg og Aalborg. I USA er New York og Orlando de to stedene med flest besøk av nordmenn.

5 Hvem er passasjerene på utenlandsrutene?

Vi har sett nærmere på passasjerenes aldersfordeling og fordeling på kjønn. Som en ser av tabell 7 og tabell 8, er hovedtyngden av flypassasjerene mellom 20 og 60 år. Slik har det vært de siste 20 år, selv om tallet på yngre passasjerer under 20 år har økt noe de siste årene. Det er små endringer i gjennomsnittsalderen, den ligger nå på 42 år. Det tas forbehold om at tallene for 2003 kun gjelder første tertial, mens tallene for 1986, 1992 og 1998 gjelder hele året.

Tabell 7: Flypassasjerer (som har fylt 12 år) etter alder og kjønn. Første tertial 2003. Prosent.

Alder	I alt	Prosentandel i hver aldersgruppe	
		Menn	Kvinner
I alt	100	63	37
12-19 år	5	44	56
20-29 år	17	48	52
30-39 år	23	66	34
40-49 år	23	70	30
50-59 år	21	67	33
60-69 år	8	63	37
70 år og eldre	3	61	39

Tabell 8: Flypassasjerer (som har fylt 12 år) etter alder. 1986, 1992, 1998 og første tertial 2003. Prosent.

Alder	1986	1992	1998	2003
I alt	100	100	100	100
12-19 år	2	4	3	5
20-29 år	16	17	16	17
30-39 år	30	26	25	23
40-49 år	28	29	25	23
50-59 år	15	15	21	21
60-69 år	7	6	7	8
70 år og eldre	2	3	3	3
Gj.snittsalder	41 år	41 år	43 år	42 år

Kvinnene er i flertall i aldersgruppene under 30 år, men i de andre aldersgruppene ligger andelen kvinner såpass lavt som mellom 30 og 40 prosent. Ser vi på utviklingen i andelen kvinner blant flypassasjerene på rute utland (tabell 9), ser det ut til at tendensen mot høyere andel kvinner nå er i ferd med å stoppe opp. Hver femte forretningsreisende er nå en kvinne, mens andelen kvinner av dem som foretar en privatreise gikk ned fra 57 prosent i 1998 til 53 prosent i 2003. At andelen kvinner for alle reiser likevel økte med ett prosentpoeng, skyldes at det er blitt langt flere private reiser de siste år på bekostning av forretningsreisene. Vi minner igjen om at tallene for hele året 2003 kan bli forskjellige fra første tertial.

Tabell 9: Flypassasjerer (som har fylt 12 år) etter andelen kvinner, i alt og etter reisens formål. 1986, 1992, 1998 og første tertial 2003. Prosent.

År	Andel kvinner		
	I alt	Forretningsreiser	Private reiser
1986	25	12	54
1992	33	17	57
1998	36	21	57
2003 (første tertial)	37	20	53

6 Reisens varighet

I undersøkelsen spørres det om hvor mange dager en har vært borte fra hjemmet på denne reisen. Noen oppgir svært lange opphold, opp til nesten ett år. I tabellene nedenfor er det bare regnet med dem som har oppgitt færre enn 100 dager borte fra hjemmet. Dette for at tallene skal være sammenlignbare med de tidligere reisevaneundersøkelser. Lengre opphold enn 99 dager vil også svært ofte være opphold i forbindelse med arbeidsoppdrag, slik at det strengt tatt ikke kan regnes som en forretningsreise.

Tabell 10 viser at én av 20 reiser i første tertial ble gjennomført i løpet av en dag, dette er noe lavere enn i 1998. Andelen dagsreiser avhenger selvfølgelig svært mye av hvilken relasjon det dreier seg om. Flest dagsreiser har relasjonen Oslo-Stockholm, der 19 prosent (23 prosent av forretningsreisende) reiser frem og tilbake på samme dag.

Gjennomsnittlig oppholdstid for alle reiser under ett var ni netter i første tertial 2003. Sammenlignet med tidligere undersøkelser, ser det ut til at gjennomsnittlig varighet på forretningsreisene har gått noe ned, mens varigheten på private reiser har økt noe i forhold til undersøkelsene på 90-tallet. Ellers viser tabell 11 blant annet at fire av fem forretningsreiser varer fem netter eller mindre.

Tabell 10: Andel dagsturer og gjennomsnittlig antall netter borte fra hjemmet for reiser med overnatting etter reiseformål. 1986, 1992, 1998 og første tertial 2003.

	1986	1992	1998	2003
Andel dagsturer – alle reiser	6	6	8	5
Antall netter borte fra hjemmet – alle reiser	9,0	8,2	8,6	8,9
Antall netter borte fra hjemmet – forretningsreiser	6,8	6,1	6,6	5,7
Antall netter borte fra hjemmet – private reiser	13,6	11,1	11,3	12,0

Tabell 11: Alle reiser, forretningsreiser og private reiser etter reisens varighet (antall netter borte fra hjemmet). Første tertial 2003. Prosent

	Alle reiser	Forretningsreiser	Private reiser
I alt	100	100	100
Dagstur	5	10	1
1 natt	11	21	2
2 netter	11	16	6
3-5 netter	26	28	25
6-7 netter	13	8	16
8-14 netter	20	10	30
mer enn 14 netter	14	7	20
Gj.snittlig varighet	8,9 netter	5,7 netter	12,0 netter

7 Betydningen av bonuskort

Til slutt tar vi med en tabell som viser hvor stor andel av passasjerene som har bonuskort og eventuelt i hvilken grad dette bonuskortet har hatt betydning for valg av flyselskap for den reisen de nå gjennomfører. Tabell 12 viser at om lag halvdel av passasjerene har bonuskort. Dette er betydelig mindre enn i 1998, da 60 prosent oppga at de hadde et eller flere bonuskort. Når det gjelder spørsmålet om bonuskortet har påvirket valg av flyselskap på reisen, svarer 30 prosent ja på dette. Det er om lag samme andel som for fem år siden.

Tabell 12: Omfang og betydning av bonuskort på reiser til utlandet etter bosted. Første tertial 2003. Prosent.

		I alt	Bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
Har du bonuskort i ett eller flere flyselskaper?	Nei	52	51	54
	Ja	48	49	46
Har bonuskortet påvirket ditt valg av flyselskap på denne reisen?	Ja	30	28	34
	Nei	70	72	66